

۳۷/۹ میلیارد دلار قرارداد نفتی

بر اساس این گزارش، بیشترین سهم قراردادهای امضا شده با بیش از ۱۷ میلیارد دلار قرارداد جدید در اختیار شرکت ملی نفت ایران است، اما ارزش قراردادهای در شرکت ملی گاز نیز، افزایش خوبی نسبت به سال های گذشته داشته است. در یک سال و نیم گذشته در شرکت ملی گاز ایران ۷ میلیارد و ۶۶۹ میلیون دلار قرارداد جدید به امضا رسیده که شامل طرح احداث پالایشگاه بید بلند ۲، طرح احداث خط لوله سراسری هفتم، طرح احداث خط لوله سراسری پنجم، طرح احداث خط لوله عسلویه به پالایشگاه فجر شامل اجرای پروژه، خرید تجهیزات خط لوله سراسری پنجم، طرح احداث ایستگاههای خط سراسری چهارم، طرح احداث خط انتقال ساوه-همدان، طرح احداث خط لوله شمال و شمال شرق شامل اجرای پروژه، خرید تجهیزات خط لوله شمال و شمال شرق، طرح احداث خط لوله سراسری هشتم، احداث ایستگاه تقویت فشار ساوه، احداث دو ایستگاه تقویت فشار شهید محمدی و شهید مصطفوی، احداث خط انتقال گاز تبریز- میانوآب شامل اجرای پروژه، احداث خط ۲۰ اینچ دوزدوزان- اهر، قراردادهای شرکت های پالایش گاز، قراردادهای شرکت های گاز استانی، ذخیره سازی گاز طبیعی و دیگر قراردادهای جنبی منعقد شده که در مجموع ۶۸/۷۱۷/۶۴۵ میلیون ریال برآورد شده که با احتساب هر دلار ۹۲۰ تومان، رقم اعلام شده معادل ۷ میلیارد و ۶۶۹ میلیون دلار بابت قراردادهای قطعی منعقد شده در شرکت ملی گاز به دست خواهد آمد.

قراردادهای منعقد شده در شرکت ملی صنایع پتروشیمی نیز در یک سال و نیم گذشته افزایش چشمگیری داشته و به پنج میلیارد و ۴۶۲ میلیون دلار رسید.

شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی نیز بر اساس برنامه ریزی ها توسعه پالایشگاه های کشور، همچنین ساخت چند پالایشگاه جدید را در دستور کار قرار داده است. سرمایه گذاری این شرکت در یک سال و نیم گذشته برای توسعه و بهبود کیفیت فرآورده های تولیدی در پالایشگاه های آبادان، بندرعباس، اراک، اصفهان، تبریز، تهران و لاوان، همچنین به منظور پالایشگاه جدید میعانات گازی در بندرعباس در مجموع ۷ میلیارد و ۷۴۰ میلیون دلار بوده است.

وزارت نفت سرانجام اطلاعات مربوط به قراردادهای منعقد در طول یک سال گذشته را منتشر کرد. شرکت ملی نفت ایران در فاصله زمانی شهریور ۸۴ تا پایان اسفند ۸۵، در مجموع ۱۷ میلیارد و ۱۴۴ میلیون دلار قرارداد منعقد نمود که این میزان در شرکت ملی گاز ۷ میلیارد و ۶۶۹ میلیون دلار، در شرکت ملی صنایع پتروشیمی ۵ میلیارد و ۴۶۲ میلیون دلار و در شرکت ملی پالایش و پخش ۷ میلیارد و ۸۴۰ میلیون دلار بوده است.

جدول (۱) قراردادهای منعقد شرکت ملی نفت

ارزش قرارداد	قرارداد
دو میلیارد و ۷۲۰ میلیون دلار	توسعه فازهای ۱۵ و ۱۶ پارس جنوبی با کنسرسیومی متشکل از قرارگاه خاتم، شرکت تاسیسات دریایی، «ایزوایکو» و فراساحل
سه میلیارد و ۵۵ میلیون دلار	توسعه فازهای ۱۷ و ۱۸ پارس جنوبی با کنسرسیوم تاسیسات دریایی و سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
۳۴۰ میلیون دلار	احداث نیروگاه متمرکز پارس جنوبی
دو میلیارد و ۱۷۷ میلیون دلار	احداث پالایشگاه گاز بید بلند ۲ با شرکت ملی گاز ایران و پتروپارس
یک میلیارد و ۹۴۳ میلیون دلار	توسعه فاز اول میدان نفتی آزادگان
یک میلیارد و ۵۳۵ میلیون دلار	جمع آوری گازهای همراه خارگ و احداث کارخانه گاز مایع با کنسرسیومی متشکل از شرکت های ایرتیک و ایراسکو
۷۴۰ میلیون دلار	توسعه میدان های نفتی رسالت و رشادت
۴۷۶ میلیون دلار	اکتشاف و توسعه همزمان بلوک های نفت و گاز خزر
۶۶ میلیون دلار	اکتشاف و توسعه بلوک های نفت و گاز گرمسار و خرم آباد
۵۰۰ میلیون دلار	توسعه ناوگان حفاری کشور با شرکت ملی حفاری ایران
یک میلیارد و ۳۵۶ میلیون دلار	گازسوز کردن ۱/۵ میلیون خودرو، احداث ۰۵۸ جایگاه سوخت سی.ان.جی
۵۳۶ میلیون دلار	الحاقیه قرارداد طرح بیع دوم گازسانی
یک میلیارد و ۷۰۰ میلیون دلار	گازسانی به ۹ هزار روستا (طرح بیع سوم گازسانی)

جدول (۲) قراردادهای شرکت ملی پتروشیمی

ارزش	قرارداد
۲۸۱ میلیون دلار	الفین ۱۳
۳۴۶ میلیون دلار	NEG خارگ
۴۰۳ میلیون دلار	HD کرمانشاه
۲۱۵ میلیون دلار	NF بندر امام
۴۸۷ میلیون دلار	HD/LLDPE مهاباد
۸ میلیون دلار	ABS تبریز
۲۸۸ میلیون دلار	خط لوله غرب کشور
۱۳۳ میلیون دلار	توسعه واحد اکسیژن مبین
۱۱۲ میلیون دلار	توسعه واحد برق مبین
هزار و ۷۴ میلیون دلار	برق فاز ۲ عسلویه
۸۲ میلیون دلار	آب فجر ۲
۲۵۶ میلیون دلار	برق فجر ۲
به ارزش ۴۲ میلیون دلار	آفسایت فاز ۲ عسلویه
به ارزش ۹۶۰ میلیون دلار	الفین ۱۱ (کاویان)
۳۵۲ میلیون دلار	الفین ۵ (مرورید)
۴۱۱ میلیون دلار	ساخت مجتمع اوره - آمونیاک (شیراز)
۲۲ میلیون دلار	ساخت زیربنایی عسلویه

بازخوانی «میثاق نفت» هامانه وزیری

امیر حسین تحقیقی

سر دبیر

مساله دیگر که جا داشت هامانه روی آن دست بگذارد توان مدیریتی برای انجام پروژه‌هاست. هامانه طبق برخی گزارشات هنوز هم تحت فشار است تا برخی مدیران با تجربه از جمله ترکان و نعمت‌زاده را کنار بگذارد. حداقل استاندارد مدیریتی برای انجام پروژه‌های نفتی چیست. آیا مدیرانی که تجربه مدیریتی ۲۰ میلیون دلاری دارند یکدفعه می‌توانند پروژه ۲ میلیارد دلاری را نیز مدیریت کنند. حال چه رسد به افرادی که هنوز تجربه مدیریتی ۲۰ میلیون دلاری را هم ندارند. هنوز این باور شکل نگرفته که مدیریت پروژه‌های بزرگ، متفاوت با مدیریت پروژه‌های کوچک است. آیا هامانه به این مسائل توجه داشته است. به نظر می‌رسد که هامانه فضلی باید به مدیریت اختصاص می‌داد. در زمینه مسائل حقوقی برنامه هامانه

چيست. آیا ساختار قراردادهای تغییر خواهد کرد. اگر کشورهای همسایه به سمت الگوی مشارکت در تولید رفتند و از این طریق توانستند چند برابر ایران سرمایه‌گذاری جذب کنند برنامه ما چه خواهد بود. اگر شرکت‌های خارجی به تعهدات خود عمل نکردند تا چه حد تیم حقوق وزارت نفت توانمند است که حق ایران را مستیف‌نماید. <<<

نقطه ضعف نیز دقیقاً همین جاست که هر بخش خود را در ارتباط با دیگر بخش‌ها نمی‌بیند. ضمن آن که مسائل بسیار مهم دیگر از قلم افتاده است شاید اگر برنامه‌ها بر اساس تقسیم‌بندی موضوعی تنظیم شده بود مسائل اصلی این وزارتخانه نیز قابلیت طرح می‌یافت. الان حرفی از مسائل مالی، حقوقی و مدیریتی در مجموعه ذکر نشده است. به نظر می‌رسد اگر برنامه‌ها به صورت موضوعی در شش بخش شامل اقتصاد و مدیریت، منابع انسانی، منابع مالی، حقوق و سیاست، بازرگانی و مهندسی - تدارکات - ساخت تنظیم شده بود قدرت توضیح‌دهندگی بیشتری وجود داشت. همه برنامه‌های توسعه‌ای در اکتشاف، تولید نفت و گاز، پالایش و پتروشیمی نیازمند تامین منابع مالی لازم است. حال

این مهم در میثاق نفت چندان مورد توجه قرار نگرفته است. به راستی مهندس هامانه برای تامین منابع مالی طرح‌ها از داخل و خارج چه برنامه‌هایی دارد. مخصوصاً در شرایطی که در معرض تحریم بانکی نیز قرار گرفته‌ایم. آیا به صرف اتکا به صندوق ذخیره ارزی می‌توان طرح‌ها را تامین مالی کرد. کدام شیوه تامین مالی بیشترین منافع را عاید کشور می‌سازد. راهکارهایی قبلی از جمله فاینانس و بیع متقابل چه قوت و وضعی دارد. آیا گزینه‌های بهتری وجود دارد.

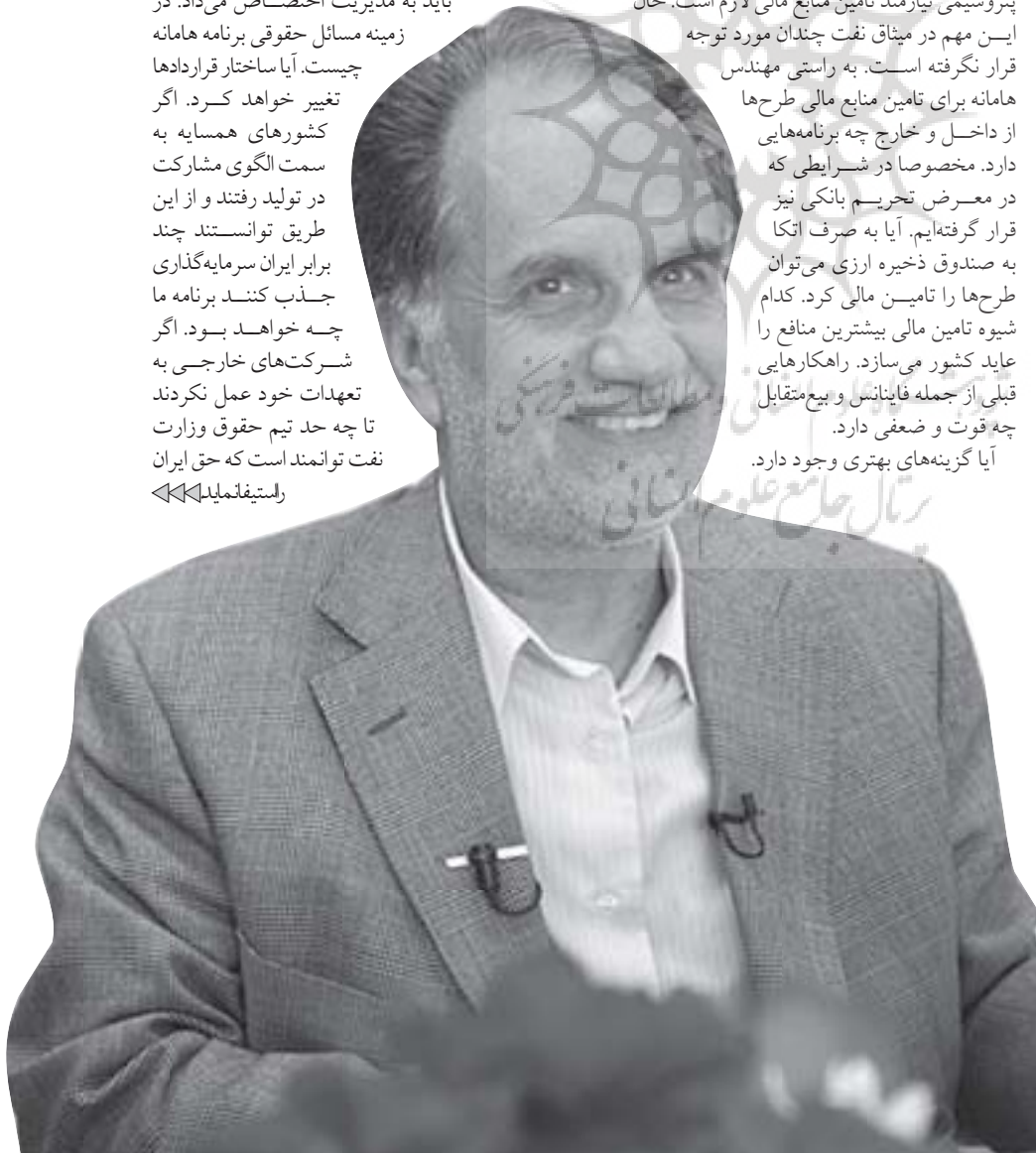
سرانجام مانیفست نفتی سید کاظم وزیری هامانه منتشر شد. این مجموعه که با نام «میثاق نفت» انتشار یافته، مروری دارد بر دیدگاه‌ها و برنامه‌های وزیر فعلی نفت. ویرایش نخستین این مجموعه پیش از اخذ رای به مجلس و دولت تنظیم شده بود و الان بعد از ویرایش نهایی در اختیار عموم قرار گرفته است.

انتشار میثاق نفت درست در مقطعی که شایعاتی مبنی بر تغییر وزیر نفت به گوش می‌رسد، جای تامل بسیار دارد. شاید وزیر نفت خواسته یادآوری کند که با چه دیدگاهی این مسئولیت را پذیرفته است. و گر نه عرف معمول این نیست که یک وزیر در سوّمین سال کاری خود به جای گزارش از فعالیت‌هایش، ذهنیت‌ها و برنامه‌هایش را منتشر سازد. البته انتشار این مانیفست در مقطع فعلی این حسن را دارد تا میزان توفیقات را با برنامه اولیه مقایسه کنیم. ای کاش خود هامانه در کنار هر بخش، مجموعه اقدامات عملی و میزان دستیابی به اهداف را نیز ذکر می‌کرد نه آن که صرفاً به ذکر برنامه‌های اولیه اکتفا کند.

هامانه که در کارنامه خود سه دهه فعالیت در وزارت نفت را به ثبت رسانده است، با سابقه‌ترین فرد از لحاظ فعالیت در وزارت نفت می‌باشد که مسئولیت تصدی این وزارتخانه را در سال‌های پس از انقلاب عهده‌دار شده است. وی متولد سال ۱۳۲۴ است و دارای لیسانس مهندسی مکانیک و فوق لیسانس مدیریت است. نظر به اهمیت انتشار «میثاق نفت» بخش‌هایی از آن همراه با شرحی مختصر تقدیم می‌گردد.

«میثاق نفت» از حیث محتوایی و ویرایش به سبک کتاب «نفت و توسعه» تنظیم شده است. از حیث ساختار نیز تطبیق کامل با ساختار وزارت نفت دارد. اکتشاف، تولید نفت و گاز، پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی، گاز، پتروشیمی، بهینه‌سازی و تغییر الگوی مصرف انرژی، محیط‌زیست، صادرات و واردات، سیاست‌های رشد و ارتقاء، ساختار و نیروی انسانی، روابط بین‌الملل و اعتمادسازی و عدالت‌گستری به ترتیب عناوین ۱۲ گانه این مجموعه است. عبارت «ما می‌توانیم...» نیز زینت بخش صفحه اول این مجموعه است.

حسن ساختار بکار رفته در مجموعه «میثاق نفت» تفکیک برنامه‌های هر بخش است. مسئولان هر بخش دیگر نیازی ندارند به مطالعه دیگر بخش‌ها بپردازند.

در بعد داخلی طرح‌های بسیاری به خاطر یک تکه زمین معطل مانده است. برنامه‌ها در این مورد چیست.

هامانه در بخش اکتشاف به نکات مهمی اشاره کرده است و آن این که بیشترین اکتشافات در تاریخ یکصد ساله نفت بین سال‌های ۱۳۳۷ تا ۱۳۴۷ صورت گرفته است.

در این سال‌ها ۵۷ درصد نفت در جای کشور کشف شده است.

نکته دیگر آن که وسعت کل حوضه‌های رسوبی ایران که امکان وجود منابع هیدروکربنی در آن‌ها می‌رود شامل ۶ حوضه و معادل ۱۳/۱ میلیون کیلومتر مربع است، با این حال فعالیت اکتشاف تاکنون بیشتر در حوزه زاگرس و خلیج فارس متمرکز بوده است.

واقعیت مهم دیگر این که پس از کشف میداین نفتی بزرگ مانند اهواز، مارون، گجساران آقاجری در این حوزه، احتمال کشف میداین نفت در این حوزه روز به روز ضعیف‌تر می‌شود. بنابر این تعیین راهبردهای عملیات اکتشاف و مدیریت جامع از اولویت‌هاست.

هنوز در این حوزه آمار دقیقی منتشر نشده که سالانه چه مساحتی از طریق عملیات لرزه‌نگاری مورد مطالعه قرار می‌گیرد توان کشور و بخش خصوصی در بخش اکتشاف چگونه است.. دستاورد هامانه در این بخش چگونه بوده است. آیا میدان

نفت و گاز جدیدی کشف شده است. حضور خارجی‌ها در بخش اکتشاف چگونه بوده است. آیا ایرانی‌ها نیز در دیگر کشورها فعالیت اکتشافی انجام داده‌اند.

با این حال تا آنجا که در خبرها آمده بود در سال‌های اخیر میدان پرنج که طبق بررسی‌ها یک میلیارد و ۶۰۰ میلیون بشکه نفت درجا و ۴۳۱ میلیون بشکه نفت قابل برداشت دارد، کشف شده است.

در بخش تولید نفت و گاز هامانه بر حفظ و افزایش توان تولید نفت دست گذاشته است. اولویت خود را نیز به توسعه میداینی داده است که در سال‌های اخیر مراحل اکتشاف را پشت سر گذاشته‌اند.

صیانت از مخازن نیز مورد توجه قرار گرفته است که یکی از برنامه‌های کلان انتقال و تزریق گاز پارس جنوبی است.

همچنین قرار شده در فعالیت‌های اکتشافی در مناطقی که دارای میداین نفتی در حال تولید هستند عملیات اکتشاف بر کشف گاز طبیعی متمرکز داشته باشد.

در مبحث صیانت از مخازن هامانه البته ارقامی ذکر نمی‌کند که نیازهای تزریق به منظور تولید بهینه چقدر است اما ذکر می‌کند: «در مخازنی که عملیات تزریق صورت نگرفته و تولید غیرصیانتی انجام می‌شود تقریباً به میزان نفت خام تولید شده از منابع نفت خام کشور به هدر می‌رود و برای همیشه از دسترس نسل‌ها خارج می‌شود». این نکته تاکیدی

است بر این ادعا که تولید نفت در برخی میداین صیانتی نیست. مساله‌ای که

وزارت نفت همواره آن را

با حساسیت خاصی رد کرده است.

توسعه ناوگان حفاری از دیگر موضوعات مورد تاکید هامانه در بخش تولید نفت و گاز است. مساله کمبود دکل حفاری در ایران و منطقه و افزایش سرسام‌آور اجاره آن بر کسی پوشیده نیست.

شاید دزدی دکل حفاری فورچونا رومانی که تحت اجاره شرکت کیش اوریتال بود مساله کمبود را به خوبی نمایان ساخت.

در بخش پالایش و پخش هامانه بر خودکفایی در تولید بنزین و استفاده از نفت خام بسیار سنگین برای خوراک پالایشگاهی و بهسازی خطوط لوله انتقال فرآورده‌های نفتی و همچنین بهبود و تکمیل مبادی وارداتی و ظرفیت مخازن انگشت می‌نهد.

جایگزینی سوخت‌های مایع با گاز طبیعی، رفع مشکل گاز در زمستان، افزایش ظرفیت پالایش و

در مخازنی که عملیات تزریق صورت نگرفته و تولید غیرصیانتی انجام می‌شود تقریباً به میزان نفت خام تولید شده از منابع نفت خام کشور به هدر می‌رود و برای همیشه از دسترس نسل‌ها خارج می‌شود. این نکته تاکیدی است بر این ادعا که تولید نفت در برخی میداین صیانتی نیست

توسعه زیرساخت‌ها و همچنین مدیریت مصرف با رویکرد حمایت از اقل‌ساز آسیب‌پذیر مهم‌ترین برنامه‌های وی در بخش گاز کشور است.

در بخش پتروشیمی سیاست‌ها تغییر خاصی نکرده است. مطابق سند چشم‌انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی در افق ۱۴۰۴ به لحاظ ارزش محصولات تولیدی بزرگترین کشور تولیدکننده محصولات پتروشیمی در منطقه خاورمیانه خواهد بود. دستیابی به این مهم ۵۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری نیاز دارد

هامانه البته ضمن تاکید بر طرح‌های بزرگ پتروشیمی بر رویکرد فنی و اقتصادی طرها نیز تاکید می‌کند: «اگر بدون توجیه اقتصادی اقدام به گسترش صنایع پتروشیمی کنیم مزیت نسبی را از دست خواهیم داد و در آینده ناچاریم این واحدها را با یارانه اداره کنیم». وزیری همچنین از رویکرد بازار محور در توسعه پتروشیمی دفاع می‌کند. <<<

